

PARAMARIBO, den 15 December 1831.

De ramp, welke de Nederlandsche West-Indische Bezittingen in het algemeen, en de Kolonie Suriname sedert eenige weken in het bijzonder dreigde, heeft ons helaas! getroffen. Na dat de ziekte, waaraan Zijne Excellentie de Heer Schout bij Nacht Gouverneur Generaal sedert den 25 October II. met meerdere of mindere afwisseling van schijnbare beterschap had geleden, sedert den 8 dezer een meer gevaarlijk aanzien had gekregen, en zichtbaar dag aan dag in hevigheid klom, is Z. H. E. G. in den vroegen ochtenden vijf uren onder derzelven geweld bezweken, en het betere leven ingegaan. — Wij houden ons overtuigd, dat elk, die s'mans hooge waarde heeft leeren kennen, de droefheid zal billijken, welke onze harten bij het vermelden van deze treurware vervult. De diepgetreunde Overledene was toch een man van zeldzame talenten, en bezat tevens eene regtschapenheid, eene edelheid, en eene vastheid van karakter, waardoor hij niet alleen den eerbied en de hoogachting, maar ook de liefde en genegenheid afdwong van elk, die tot hem in eenige betrekking stond. — Zijne groote hoedanigheden hadden hem, als het ware, voor het voeren der teugels van het Bewind gevormd, en op welke schitterende wijze hij zich, ook soms onder ingewikkelde omstandigheden van dezen eervollen, hoezeer moeilijken taak, gekweten heeft, dit kunnen de Nederlandsche West-Indische Bezittingen uit éenen mond getuigen. Wij zeggen niet te veel, wanneer wij dit verlies onherstelbaar noemen, want gewis, waar vinden wij een Gezagvoerder terug, die al dat gene in zich vereenigt, wat wij in den voortreffelijken CANTZLAAR in de meest volkomenste samenstemming zoodikwerf hebben bewonderd. Dankbaar brengen wij dus onze hulde aan s'mans nagedachtenis, die aan alle weldenkenden onder ons nimmer zal ophouden dierbaar te zijn, en die wij niet beter kunnen vereeren, dan door hem, elk in zijnen kring, in de opvolging dier deugden natestreven, welke hem de liefde des Konings, die hem eenmaal met het Ridderkruis beschoon, hebben waardig gemaakt, en welke hem nu in de Zalige gewesten der Onsterfelijkheid het loon doen genieten, aan de wijzen en edelen der menschheid door den Allerehoogsten toegelegd.

NOTIFICATIE.

Ter gelegenheid van het Overlijden van Zijne Excellentie den Schout bij Nacht **PAULUS ROELOFF CANTZLAAR**, Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, op heden morgen ten vijf ure voorgevallen, worden alle, zoo hogere als lagere, ambtenaren, alsmede alle verdere mannelijke ingezetenen, voor zoo verre derzelver omstandigheden zulks gedoogen, uitgenoodigd en verzocht, om, als uitwendig blijk van den diepen rouw, waarin de Kolonie zich door dien ramp gedompeld ziet, voor den tijd van twee maanden een zwart floers om den linker arm te dragen; terwijl het aan de vrouwen wordt overgelaten, zulks te doen naar welgevallen.

Paramaribo, den 15 December 1831.

De Algemeene Secretaris,

G. A. VAN DER MEER.

MENGELWERK.

BIJZONDERHEDEN WEGENS DEN FRANSCHEN GENERAAL MOREAU.

Eenige trekken uit het leven van een in geheel Europa met roem bekenden held, die de Franschen wegens de gewichtige diensten die hij de republiek gedaan heeft, de Duitschers wegens zijne ongemeene bekwaamheden en goedhartigheid onvergelyk blijven moet, zullen misschien in dit tijdstip den lezer niet onwelkom zijn. Zij zijn uit een Fransch geschrift, ten titel voerende: *Vie et anecdotes du général Moreau*, ontleend.

Eenige schrijvers hebben, ofschoon niet gelukkig, Moreau en Turenne met elkander vergeleken. Zonder tusschen deze beide mannen een paralel te trekken, kan men beweren, dat die vergelyking valsch is. Turenne vatte de wapens op tegen zijn vaderland — Moreau werd van het direktorium niet onlank beloond, en — leefte eenigen tijd in stilte; doch weigerde niet het kommando weder aan te nemen zodra het vaderland zijne diensten vorderde.

Eene betere, juistere vergelyking ware veellicht die tusschen Moreau en Catinat: en wanneer deze ook al niet geheel volkomen ware, dan had zij toch een' zekeren schijn van waarheid. Zonder ons langer hierbij op te houden, mogen de volgende trekken spreken. Victor Moreau werd in het jaar 1765 te Morlaix geboren. Hij studeerde te Rennes, in het departement l'Isle et Vilaine, in de rechten, alwaar hij ook als advokaat gepromoveerd werd.

In het begin der omwenteling onderscheidde hij zich bij den toemaals te Rennes ontstane onlusten door patriotismus en heldenmoed. Bij de oprichting van het batallion van dit departement bestemde de burgers Petiot; die toenmaals generaal prokurator sijndikus van hetzelfde was, en naderhand den post van staatsraad bekleedde, de kens van Moreau tot bevelhebber van dit batallion, uit hoofde van den ijver, welken hij voor de zaak des algemeenens betoonde had.

Hij steeg snel van post tot post, en door onderscheiden militaire rangen tot dien van generaal en chef. Onder zijne aanvoering deden de Franschen, gedurende de verovering van Holland, als overwinnaars hunnen intogt in de sterke steden, Maastricht, Yperen, Ostende en Nieuwpoort, en niettegenstaande de gewone wet, welke alle onderdanen van George III, die de Franschen in handen vielen, gebood te vermoorden, liet Moreau de bezetting van Nieuwpoort, welke juist uit enkel Hanoveranen bestond, pardon geven; en had de 9de Thermidor, gedurende dit bedrijf, de dwingelandij der tienmannen niet omvergeworpen, dan had deze menschlievende daad hem ongetwijfeld het leven gekost. De tienmannen werden afgezet, maar de revolutionaire regering overleefde hen, en Moreau's vader werd op denzelfden dag een slagtoffer van hare woede dat hij, den generaal, om het fort Suis te belegeren, zijne soldaten, zonder zich op iets anders dan hunne dapperheid, zijn heldenmoed en zijne bekwaamheid te kunnen verlaten, onder het schriklijkst batterijsuur, tegen een' talrijken vijand, die Moreau en zijne troepen deed verbazen, naar het eiland Kadoand voerde.

Op de tijding van de schriklijke dood zijns vaders, geraakte Moreau in vertwijfeling, en besloot zijn vaderland te ontwijken maar de overredingen zijner vrienden en zijn telkens hooger stijgend patriotismus wederhieldden hem. Hij wijdde heete tranen aan de nagedachtenis zijns vaders, en keerde weder op het heldhaftig eerspoor. Verheven voorbeeld van opoffering, waarvoor de warmste aandoeningen der ziel onderdoen moesten!

In het vierde jaar na zijne benoeming tot generaal van de Rijn- en Moeselarmee bewerkte hij meermalen den overtocht van den Rijn, met die dapperheid, en dat geluk,

hetwelk alle zijne weloverlegde ondernemingen en schrandere schikkingen met lauweren kroonde, en midden door het Schwarzwald gelukte hem deze terugtocht, dien de nakomelingschap onder het getal der schitterendste krijgsvorrichtingen, die immer in eenig land ten uitvoer gebracht wierden, rekenen zal. Hij kwam aan den Rijn terug, liet zich nergens ophouden, sloeg den vijand bij iedere gelegenheid, en forceerde den overtocht. Eindelijk opende zijne armee in twee kolonnen, waarvan de eene tegen Treiberg en de andere tegen Huningen gericht was, de pas, en bleef, na eenige uitstekende overwinningen, meester van het Brigausche, van alle Rijnbruggen en defileën, die den ingang in het Duitsche rijk open laten.

Na zulk een' glorieijken veldtocht werd Moreau tot beloning van zijne aan het vaderland bewezen diensten door het direktorium terug onthouden, en was voor zijne armee veroorloofd.

Deze ondank bedekte het direktorium met schande, maar met roem en eer den held die een slagtoffer van hetzelfde was. Niet zonder grond voorspelde men toemaals reeds den ondergang van deze zoo gehate regering. Uit hare asch zag men eindelijk een gerusten staat, en eene regelmatige orde der dingen oprijzen.

De achting van alle weldenkenden verzelde Moreau in zijne ambloosheid; en welhaast voelde men het gemis, hetwelk zijne afwezigheid bij de legers veroorzaakte. Hij werd weder aangesteld.

De legers in Italië waren van alles ontbloot, en door toedoen eens onkundigen, van het direktorium begunstigen generails overal geslagen, en bevonden zich in een' deerniswaardigen toestand, Moreau werd derwaarts gezonden om het overschot te redden. Ook hier deed hij gewichtige diensten, en kwam na eenigen tijd weder te Parijs, alwaar hij Bonaparte voor de eerste maal zag.

Men nadert elkander ligt, en leert elkander spoedig hoogachten, wanneer er zoo veel grond tot wederzijdsche hoogachting voorhanden is als hier het geval bij deze beiden mannen was. Moreau was een der geenen die den 18den Brumaire, op dien onvergetelijken dag, Bonaparte op zijde stonden.

Als generaal en chef der Rijnarmee muntte hij door twee beroemde veldtochten uit, die in de geschiedenis een belangrijk vak uitmaken. In den laatsten was hij Weenen zeer nabij, toen een wapenstilstand, die spoedig door de vrede gevolgd werd, zijne triomfvolle loopbaan afbrak.

Vóór de omwenteling verstikten heldenmoed en krijgsvakzaamheden in Frankrijk in de onwerkzaamheid der garnizoenen; en de verordening, welke enkel de adelijken toeliet om den rang van luitenant te verkrijgen, verminderde daarbij nog in een' ligt te bepalen graad het getal der geenen die van de natuur bestemd waren om in deze loopbaan uit te munten. Van het oogenblik der omwenteling af werden de namen der krijgslieden die in den dienst des vaderlands uitgemunt hadden menigvuldiger; hun getal nam van dag tot dag toe, en weldra strekte een oorlog, waarin de Fransche natie met vele vijanden te strijden had, deze lijst tot onoverzienbaarheid uit.

Onder de in dit revolutionaire tijdstip optredende personen, was Moreau een van de weinigen, op wier gedragingen volstrekt niets ten nadele te zeggen was. Vaderlandsliefde was het gevoel hetwelk hem bezielde, en het glorieijk doel zijner verrichtingen. Iedere aangename aandoening, iedere gedachte aan wraak moest voor dit gevoel wijken.

Met ondank beloond en terug onthouden door lieden die niet in staat waren om zijne verdienste op prijs te stellen, verwijderde hij zich voor eenigen tijd van de schouwplaats alwaar knipserij en verdorvenheid de éénige tijtels waren die op begunstiging aanspraak gaven. Maar in zijne afzondering zocht hem de achting en liefde van die geenen weder op, welke de order hersteld en de omwenteling geëindigd wenschten te zien, wier aanhoudende voortdaring alles omverre geworpen had.

zonder het minste weder op te richten. Deze wenschen wierden eindelijk vervuld; de orde verkreegde wanorde, en een bestuur, hetwelk met eene zonderlinge schranderheid al het goede te schatten wist, liet ook Moreaus verdiensten recht wedervaren.

Men heeft niet vergeten dat deze generaal, in zijn' eersten veldtogt aan den *Rijn*, den overtogt van dezen stroom ten uitvoer bragt, na dat hij, om zoo te spraken, alles wat daarop volde vooruit gezien had. Men heeft niet vergeten dat hij van de eene overwinning naar de andere ging, dat de legers, die hem ondersteunden, zouden geslagen waren, dat hem bevolen werd tegen eene dierzaal sterker armee dan de zijne te strijden. Men heeft niet vergeten dat hij in dezen toestand den bekenden schoonen terugtogt bewerkstelligde.

Bij de armee van *Italië* zagen wij hem alle hindernissen te boven komen, tegen veel sterkere legers strijden, en met eene bewonderenswaardige sterkte van geest en schranderheid te rug trekken en de legers redden. Toen hij weder in *Duitschland* kommandeerde, bevocht hij 29 mijlen van *Wenen* den vrede.

Vernuft, schranderheid en bekwaamheid vereénigte hij met bescheidenheid, de trouwe gezellen van ware bekwaamheden. Deze bescheidenheid doet hem aan zijn eigen grootheid twijfelen, en hij schrijft aan het geluk het geen toe, wat slechts aan zijne verdiensten toe te schrijven is.

DE WIJSGERIGE KRAMER,

Eene ware Anekdote.

De heer *Falsing*, voormaals een zeer beroemd koopman en spekulant in *Z****, was door verscheiden wederwaardigheden in den handel geheel in verval geraakt. Ondertusschen, yvat de schrandere bollen! zij hauen zich overal en in alle omstandigheden nieuwsgen. De heer *Falsing* had in zijn magazijn slechts nog een onbeduidend restant van oude lamme scharen, verroeste degen, gespen, haarspelden, dozen, enz. Eens, toen hij droefgeestig tusschen alle deze rariteiten stond, sprong hij op eens als verrukt op. «Ha!» riep de wijsgerige koopman, «is niet de wereld een groot poppenspel? Louter prullen, tienmalen onbeduidender dan dezen om mij heen, worden gezocht, geacht en aangebeden. Alles loopt op gekheid uit, en zells de ernstigste zaak van de wereld wordt daartoe gemaakt. Welaan, ik wil daarmede mijn voordeel doen; ik wil een moralist van smaak worden; en in korten tijd de geheele elegante wereld in mijn magazijn toveren.»

Gezegd, gedaan. Weldra werd de heer *Falsing*, onder den naam van den wijsgerigen kramer, het gesprek der gansche stad. Een vreemdeling, die niet in *Falsing's* magazijn geweest was, werd met hem gelijk gesteld, die in *Rome* den Paus, of in *Weimar* *Wieland* niet gezien had. Zijne prullaria had grooten atrek. want bij iedere kleinigheid wist hij iets stekelachtigs — aardigs te zeggen, en alles daardoor een zekere gansche bijzondere waarde bij te zetten. Men betaalde hem tien-dubbeld, om slechts één vrolijken trek te meer van hem in assemblées, en aan de speeltafels te kunnen navertellen, en zoo werd hij langs den weg van satyrieken zedenprediker een behoudend man.

De heer *V**** kwam. «Hebt gij fraaije doosjes?» — «Ja! mijnheer! hier, bij voorbeeld is een allersijnst, dat de zonderlingste eigenschappen heeft. In dit doosje, mijnheer! kan een hoveling zijne gansche eerlijkheid, een advocaat zijn geweten, en een dichter zijn gansche hane en goed bergen, en wel met het grootste gemak.» De heer *V****, die een advocaat was, glimlachte, en betaalde het doosje verre boven de waarde.

Mevrouw *X****: «Hebt gij geen verrekijkers?» — «Om u te dienen!» — «Laat 'er eens een zien.» — «Hier is 'er een zoo als er in *Engeland* nog geen gemaakt is. Hij heeft voortreffelijke hoedanigheden.» — «En die zijn?» — «Zie eens, mevrouw! wanneer gij door het eene einde ziet, dan schijnt ieder voorwerp geheel nabij, vergroot en in het schitterendst licht; maar keert gij hem om, dan schijnt alles geheel verwijderd, in nevel gehuld, verkleind, verward en onbeduidend. Door dit einde ziet men tweeërlei: eerstelijk zijn eigen gebreken, en de voortreffelijke hoedanigheden van anderen; beiden vertonen zich daarin klein, kramelig en onbeduidend. Maar willen wij onze eigen voortreffelijkheid of de gebreken van anderen beschouwen, flits keeren wij den verrekijker om, en zie, daar, wij verschijnen als deugdhelden, als reuzen van voortreffelijkheid en edelmoedigheid.

De zwakheden van anderen zetten zich daar in tot doodzonden uit, en hünne splinters worden balken.» Mevrouw kocht nadenkende den verrekijker en vertrok.

Mevrouw *****: «Hebt gij maskers, mijnheer?» — «Neen, mevrouw!» — «Hoe! geen maskers?» — «Neen, mevrouw! geen maskers.» — «Hoe komt dat toch?» — «Zeer natuurlijk, mevrouw! want daar alles tegenwoordig masker is, kan men de gemaakten niet aan den man brengen. Coquetterie verbergt zich onder de blozende wang, onderdrukking maskert zich met den naam van gerechtigheid, en list met den sluier der wijsheid. Zotten schijnen geleerd en huichelaars oprecht, en wie heden aan uwen boezem van tederheid versmelt, ziet u morgen koelbloedig hangen, al kon hij u met een daler redden. De gansche wereld is een masker, en natuurlijke gezigten treft men slechts in den slaap en in de doodkist aan.» Mevrouw *L**** vertrok eenigzins misnoegd, toen het gesprek op de gezigten kwam; want zij was zoo erg geblanket als mevrouw *C***D*, in *****, zou ik zeggen, als ik van vergelijkingen hield.

De heer *W****: «Mijnheer! hebt gij geen zeldzame oudheden?» — «In menigte mijnheer! uit ieder tijdperk, van ieder volk, sedert de schepping der wereld. Hier is, bij voorbeeld, een der zeldzaamste stukken. Eene kleine koperen plaat, waarop het huwelijkskontraakt tusschen *Adam* en *Eva* geëst is. De letters zijn geheel uitgesleten, maar dat bewijst juist de oudheid. Het merkwaardigste daarbij is dit, dat *Eva's* redenen altijd drie-malen zoo lang zijn dan die van *Adam*, en vol verzekeringen van tederheid en trouw. Ook is hier de boorn van een bokje, die de muren van *Jericho* hielp omvertrouwen: wijders eene lok van *Simson's* haar op een lap van *Joseph's* mantel gespleid.» — «Wat is dat voor eene sluit?» — «Dezelfde waarmede *Orfeus* den duivel het hart zoo week maakte dat hij zijne vrouw uit de hel liet. Hier is eene voortreffelijke hartenkroon, van een zestientakkigen, dien *Hannibal* in den dertigjarigen oorlog uit tijdkorting bij *Kapua* schoot, en waar hij zoo veel dronk dat hij niet voor *Rome* kon komen. Zet gij deze antiquiteit op uw hoofd, dan zal zij u staan als iemand die eene schoone vrouw heeft. Hier is eindelijk een der zeldzaamste stukken die ik bezit, en dat ik gewoon ben de proefpijp te noemen; daarmede laten zich al aardige proefnemingen doen. Wanneer gij haar aan uw oor brengt zult gij u verwonderen: niets dringt door dezelve, dan waarheid en wijsheid. Domheid, valsch vernuft, ongerijmdheid en logen gaan 'er even min door als een kameel door het oog van eene naald. Met deze pijp aan mijn oor heb ik uren lang in de schitterendste gezelschappen, uren lang in kosthuizen gezeten, waar de mouden als windmolens gingen, maar ik hoorde niets. Aan de vertrokken gezigten, de verwijde neusgaten, en de snappende lippen, zag ik wel dat 'er gesproken werd maar voor mij was alles marionetten-spel. Ja, mijnheer! ik verzeker u, dikwijls heb ik met dit instrument den plegtigsten godsdienst bijgewoond, en zoo waar als ik leef, ik hoorde niets.» De heer *W**** was een proponent; hij kocht de proefpijp, ging heen, en hoorde 'er nooit iets door.

De heer *M****: «Hebt gij weegschalen, mijnheer?» — «Extra sijne, mijnheer! Hier is eene uitmuntende, het ware zinnebeeld der gerechtigheid: een haar brengt haar uit haar evenwigt.» — «Zoo moet ik 'er juist een hebben: ik ben voornemens eenige weegkundige proeven daarmede te doen.» — «Daartoe zijn de mijnen zeer geschikt. Deze hier, eene mijner sijsten, heb ik zelf beproefd en voortreffelijk bevonden, zoo heb ik eens de beloften van een minister in de eene, en den vleugel eener mug in de andere schaal gelegd, en zie, de evenaar sloeg naar de laatste over. Ik heb de wijsheid van een windbaul en de gerstigheid van een pedant tegen elkander gewogen en beiden waren even zwaar. Ik heb bevonden dat de hoogmoed en ijdelheid met de domheid in het naauwkeurigst evenwigt staan, en dat een vinger, hoed vol terredenheid oneindig meer weegt, dan een ton gouds.»

«Maar lieve *Falsing*!» vroeg hem eens een vertrouwd vriend, «wat wint gij toch met deze prullen door snedige gezegden dus aan te prijzen?» — «Gij hebt vergeten,» antwoordde hij, «dat ik, eer ik koopman werd, in de wijsbegeerte studeerde.»

TOONEELANEKDOTEN.

Voormaals was men te *Parijs* gevoon aan wederzijden van het tooneel stoelen voor aan-

schouwers te plaatsen. *ARMAND*, een der tooneelspelers, merkte dat een dexter stoelen innam, en over zijn spelen bestendig de schouders ophaalde of het hoofd schudde. Om zich van hem te ontslaan, kocht *ARMAND* op zekeren dag alle de lootjes tot deze zitplaatsen op, plaatste zich op den *Pont-neuf* en schouk ze aan enkel gebogchelden, met nadruklijk verzoek het stuk door hunne goedkeuring te ondersteunen; den voorsten stoel had hij zijn berisper aangewezen, en deze kwam het eerst. In het oogenblik dat het gordijn opging en het tooneel door de voet lampen verlicht werd, barstte het publiek op het zien van dit uitgelezen gezelschap in een schaterend gelagch uit. «Weg met de bogchels!» riepen duizend stemmen. De arme halzen gehoorzaamden, en de lastige bediller kwam niet weder.

Een tooneelspeler, die onlangs in *SCHEERDANS* *Pizarro* voor *ROLLA* speelde, had het ongeluk toen men hem op het einde van het stuk als lijk op het tooneel droeg, van de haar te vallen; toornig sprong hij op, vloekte op de onhandigheid der dragers, en legde zich weder op de baar.

ADVERTENTIEN.

M. ABRAHAMS

Biedt tot Civiele prijzen te koop aan: Rode-, Madera-, Rijsche en Muscaat Wijn; Bier; Jenever; sijne Conjac Brandewijn; Liqueuren; lijn Olij, en alle soorten Verfwaren en Plant. behoeften. Osnabrugs Linnen; Vries Bont, tafellakens en Servetten; Linnen in soorten; Cambrix; Shirting; sijne HB Doeken; Calico's; Satinet; gecoul. Dril; zwart Krep; Dames kleeden in soorten; zijde Parapluies; Grootboeken en Journalen; Parfumerien; visite Kaarten, en vele andere Goederen. — *Watermolen Straat No. 13.*

BROODSUIKER

B I J

J. VAN GELDER Hz.

Weggeloopt van den Ondergeteekende, een Neger, genaamd: *FLORIS*; die denzelven opvangt en terug bezorgd, zal het gewone vanggeld genieten.

Een ieder wacht zich voor schaden.

Paramaribo, den 13 December 1831.

J. H. IMTHURN.

TE KOOP:

Een groot *ERF*, met de daaropstaande Gebouwen, Steenen Keuken en Put, gelegen in het beste gedeelte dezer Stad. Alsmede een bekwaame Delver- en Tuin Neger. — Adres ter dezer Drukkerij.

SCHEEPS-TIDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 2den dezer, de Nd. Am. Brik *Cadet*, Kapt. W. GROVER, van *Gloucester*.

Den 5den, de Nd. Am. Brik *Veteran*, Kapt. J. STEVENS, van *Boston*.

Den 6den, de Nd. Am. Brik *Levant*, Kapt. J. FOSTER, van *Gloucester*.

Den 15den, de Nd. Am. Brik *Gosypium*, Kapt. R. G. STAMWOOD, van *Gloucester*.

UITGEKLAARD.

Den 5den, de Nd. Am. Brik *Planet*, Kapt. D. R. LE CRAW, naar *New-Burypport*; lading: 154 vaten en tierces Malassie.

Den 10den, het Schip *Sara Agatha*, Kapt. S. M. HOFFMAN, naar *Middelburg*; lading: 349 vaten Suiker, 8 balen heele- en 2 dito gebroken Koffij.

Idem, de Nd. Am. Brik *Fox*, Kapt. CHARLES SAUNDERS, naar *Gloucester*; lading: 257 vaten en tierces Malassie.

Den 14den, de Nd. Am. Brik *Gipsy*, Kapt. JAMES ROWE, naar *Boston*; lading: 145 vaten en 15 tierces Malassie.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.